

"...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

"Taraflar arasındaki uyuşmazlık, Alman Sigorta Mercii'nden işsizlik sigortasından yardım alınmasının yaşlılık aylığının ve borçlanma işleminin iptalini gerektirip gerektirmediğine ilişkindir.

Almanya mevzuatına göre Alman Sigorta Mercii'nden işsizlik sigortasından aylık alınması ilgilinin Almanya'da ikamet etmesini gerektirmekte ise de, Türkiye Cumhuriyeti ile Almanya Federal Cumhuriyeti arasındaki sosyal güvenlik sözleşmesinin 4. (a) maddesi aynen, "Bu sözleşmede aksine bir hüküm yoksa, bir akit tarafın, yardım hakkının doğmasını veya para yardımının yapılmasını, bu taraf ülkesinde ikamet etme şartına bağlı kılan mevzuatı, 4. maddede belirtilen ve diğer akit taraf ülkesinde, ikamet eden kimseler hakkında uygulanmayacağını "öngördüğünden Alman İşsizlik Sigortası'ndan para alınması borçlanma işleminin ve bağlanan yaşlılık aylığının iptalini gerektirmez.

3201 sayılı Yasa'nın yürürlük tarihi 22.5.1985 tarihi olup bu Yasa'nın kabul edildiği ve daha önceki tarihlerde yaşlılık aylığına hak kazanabilmek için 506 sayılı Yasa'nın 60. maddesinde belirtilen şartlardan biri işçinin işinden ayrılması, işi ile ilişkisinin kesilmesi idi. İşte bu şarta paralel olarak 3201 sayılı Yasa'nın 6/A (a) fıkrasında (Yurda kesin dönüş) olması şartı konulmuştur. Ancak 506 sayılı Yasa'nın 63. maddesinde 29.4.1986 tarihinde yürürlüğe giren 3279 sayılı Yasa ile yapılan değişiklikle maddeye eklenen (B) bendinde (Bu Kanuna göre yaşlılık aylığı almakta iken sigortalı olarak bir işte çalışmaya başlayanların yazılı talepte bulunmaları halinde yaşlılık aylıklarının ödenmesine devam olunur. Ancak bunlardan 78. maddeye göre tespit edilen prime esas kazançları üzerinden %24 oranında sosyal güvenlik destek primi kesilir. Bu primin "ü sigortalı hissesi, "ü işveren hissesidir.) şeklinde hüküm konulmuş ve böylece yaşlılık aylığı bağlanan kişilerin tekrar işte çalışmaları yasağı kaldırılmıştır. Böylece işten ayrılmadan yaşlılık aylığı bağlanması için şartlar oluşmuşsa yaşlılık aylığı bağlanabilecektir. Nitekim 1479 sayılı Bağ-Kur Yasası'nın 35. maddesinde de yaşlılık aylığı bağlanması için işten ayrılma şartı öngörülmüştür. Keza 2926 sayılı Tarım Bağ-Kur Yasası'nın 17. maddesinde de çalışmakta olanlar yaşlılık aylığı yönünden şartlar oluşmuşsa yaşlılık aylığı alabilecekleri gibi çalışmalarına da devam edebileceklerdir. Yaşlılık aylığı için işten ayrılma şartı aranmamıştır.

SSK'nca kendilerine yaşlılık aylığı bağlanan Türkiye'de mukim kişilerin emekli olduktan sonra herhangi bir işte çalışmaları halinde bağlanmış olan yaşlılık aylığının kesilmesi ya da iptali cihetine gidilmemektedir.

Kişisel hakların temellerinin yer aldığı Anayasa'nın 10. maddesinde (Devlet organlarının ve idare makamlarının bütün işlemlerde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorunda oldukları) hüküm altına alınmıştır.

Yine Anayasa'nın çalışma hürriyeti ile ilgili 49. maddesi (çalışma herkesin hakkı ve ödevidir. Devlet çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları korumak, çalışmayı desteklemek ve işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak için gerekli tedbirleri alır) denmektedir.

Esas Sayısı: 1998/46
Karar Sayısı: 1998/83

Yine Anayasamızın sosyal güvenlik hakkı ile ilgili 60. maddesi (Herkes sosyal güvenlik hakkına sahiptir, devlet bu güvenliğı sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilatı kurar) denmektedir.

Ayrıca yine Anayasamızın 62. maddesinde (Devlet, yabancı ülkelerde çalışan, Türk Vatandaşlarının ... ve sosyal güvenliklerinin sağlanması, Anavatanla bağlarının korunması ve yurda kesin dönüşlerinde yardımcı olunması gereken tedbirleri alır) denmektedir.

Davalı kurumun davacının aylığını yurtdışında çalışmış olması nedeni ile keserek iptali cihetine gitmesi, yukarıda sayılan Anayasa maddeleri çerçevesinde incelendiğinde, açık bir şekilde Anayasa'ya aykırılık teşkil ettiği düşünülmektedir.

Anılan bu Anayasa ilkelerinin aksine dayanılması halinde yurt dışındaki işçi vatandaşlarımızın eşitlik ve sosyal güvence hakları gibi temel haklarının çiğnenmiş olacağı da düşünülmektedir.

Yukarıda belirtilen 3279 sayılı Yasa ile 506 sayılı Yasa'nın 63. maddesinde yapılan değişiklikle işten ayrılma şartı ortadan kaldırılmış ve 3201 sayılı Yasa'nın işten ayrılma şartına paralel konulan 6/A (a) maddesindeki yurda kesin dönüş fıkrası ilga edilmiştir.

Zira sosyal güvenlik yasaları kamu düzenine ilişkindir. Aksinin kabulü ile Anayasa'nın 10. maddesindeki eşitlik ilkesine, çalışma hürriyeti ile ilgili 49. maddesine, sosyal güvenlik hakkı ile ilgili 60. ve 62. maddelerine aykırı olur. Ayrıca, yasaların amaçlarına, lafızlarına ve ruhlarına göre yorumlanmamış, yasaların maddelerinin dar kalıpları içinde kalınmasına yol açılmış olur.

Bu nedenle, 3201 sayılı Yasa'nın yurda kesin dönüş şartını içeren 6/A (a) fıkrasının Anayasa'ya aykırı olduğundan iptali gerekir.""